

NYA

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 11 & 12.

K. F. THEDENIUS.

Nov. — Dec.

1852.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH. UTG.: Bidrag till kännedomen om Stockholmstraktens Laf-Vegetation. C. HARTMAN: Nya vextställen för några sällsyntare Svenska och Norrska mossarter. LITT.-ÖFVERS.: WESTERLUND: Bidrag till kännedomen om Kalmar läns vegetation. ANDERSON och THEDENIUS: Svensk Skol-Botanic. STRÖDDA UNDERR.: Mikroskopiska kännetecken för Baströr af Lin och Hampa m. m. Förmodad värme-utveckling hos *Soldanella alpina*. Utnämning. Beriktigande.

Original-Afhandlingar.

1. Bidrag till kännedomen om Stockholmstraktens Laf-vegetation, af Utgivaren.

(Med en planch).

Det är en temligen allmän åsigt, hvilken utgivaren af denna tidskrift äfven delar, att de växtvänner, som besitta inskränkta förmåga eller tillgång på tid att använda i Floras tjänst, icke kunna tjena Henne bättre, än om de begagna sina lediga stunder för att botaniskt undersöka den trakt, som omgifver deras bostad.

För sådant ändamål är det alltid nödvändigt att växtförteckningar upprättas och att dessa göras så allmänt bekanta som möjligt, på det att hvar och en som kommer i tillfälle att efteråt botanisera i samma trakt, kan få se hvad som förut är funnet derstädes, samt göra tillägg då han finner något nytt. Den som döljer det lilla han vet, hvilket i sådant fall vanligen försvinner med honom, eller den som anser detsamma oförtjent af att förvaras och meddelas, handlar tvifvelsutän emot Floras interesse, hvilket icke kan vara något annat, än att låta människorna se, beundra och känna de sköna skatter, naturen lemnat i hennes vård.

Såsom en följd af ofvanstående åsigt har Utg. redan uppsatt och i Botaniska Notiser för år 1850 bekantgjort en förteckning öfver de af Stockholmstraktens Fanerogamer och Ormbunkar, som han dels sjelf under 11 års exkursioner, dels andra växtvänner derstädes funnit. Ehuru denna förteckning var mycket ofullständig och t. o. m. möjligen i några få fall otillförlitlig, emedan utg. icke kunnat granska alla uppgifter som lemnats, har densamma dock emottagits med välvilja af vetenskapens vänner och redan verkat fördelaktigt på ungdomens håg att botanisera. Många tillägg finnas nu till denna förteckning och dessa skola vid första tillfälle meddelas.

Nyssnämnde förteckning upptager endast Fanerogamerna och Ormbunkarne. Att alla öfriga växter äfven böra på samma sätt inregistreras faller af sig sjelft. De grupper, hvarmed Utgifvaren hittills sysselsatt sig något mera, äro Mossor och Lafvar. På förteckningen öfver traktens mossor behöfver ännu någon tid arbetas. Att lafvarnes redan nu kan meddelas beror på en gynnsam tillfällighet. Under de noggranna undersökningar af lafvarnes inre byggnad, som för närvarande sysselsätter Medicinæ Doktorn Hr *William Nylander* från Helsingfors, har han uppehållit sig en tid i Stockholm och derunder nästan dagligen gjort laf-exkursioner, på hvilka utgifvaren medföljt. Härunder har den redan förut befintliga laf-förteckningen blifvit efter förmåga kompletterad. Flera arter skola tvifvelsutan efter hand påträffas, men äfven i sitt nuvarande skick torde förteckningen vara förtjent af att publiceras, dels derföre att den bekantgör några nya lafarter, dels emedan den är fullt pålitlig, i det att den icke upptager andra, förr bekanta, än de, som antingen äro af D:r Nylander och utg. samlade i Stockholmstrakten, eller förut funna derstädes af fullt pålitliga forskare. I sednare fallet äro källorna angifna. De anmärkningar, som förekomma efter sjelfva förteckningen, äro skrifna af D:r Nylander. Då de ådagalägga huru viktiga upplysningar mikroskopet förmår lemna vid lafvarnes studium, och, såsom ett bevis derpå, bland annat visa huru olika lafsporerna stundom äro hos till det yttre knappt skiljbara arter, skola de säkerligen verka lifvande

på hågen för lafvarnes studium hos våra yngre växtälskare, hvilka vänjt sig vid att anse detta studium såsom, om icke afslutadt, dock lemnande få eller inga tillfällen till upptäckter: en uppmuntran, som äfven unga naturforskare äro vana att erhålla vid andra naturföremåls undersökning, och som säkerligen är en stark drifkraft för forskningars anställande.

Att personer finnas, som möjligen kunnat göra ett eller annat tillägg till förteckningen öfver Stockholmslafvarne, är utg. icke obekant, men deras vetande har icke ännu kommit honom till godo. Hvad som nu brister torde dock framdeles kunna fyllas; och utg. skall icke tröttna att efter sin ringa förmåga arbeta för ett mål, som han anser vara längre aflägsnadt än det borde vara, men också så mycket mera lockande, nemligen: känne- domen om de Floras Barn, som stilla framlefva sina dagar i Stockholms sköna nejder.

Förteckning öfver Laf-arter, funna uti Stock- holmstrakten.

- Usnea barbata* Fr. var. *hirta* (L.) allmän.
 var. *plicata* (L.) allmän, enl. Wikströms Flora,
 Inledn. p. 171.
 var. *dasygoga* (Ach.) t. a.
 Alla dessa former äro mig veterligen endast funna
 sterila i Stockholmstrakten.
- Evernia jubata* Fr. var. *chalybeiformis* (L.) a.
 var. *implexa* (Fr.) (Lich. *jubatus* L.) t. a.
 — *prunastri* Ach. a.
 — *furfuracea* Mann. a. Funnen med frukt på en och
 tall vid Skuru.
- Ramalina calicaris* Fr. var. *fraxinea* (L.) a.
 var. *fastigiata* (Pers.) a.
 var. *canaliculata* * *farinacea* (L.) a. En enda gång
 funnen med frukt, neml. på Wärmdön.
 — *pollinaria* Ach. flerstädes, t. ex. på berg vid
 Nacka och Marieberg.

Ramalina polymorpha Ach. flerst. t. ex. på bergen i Grinds-
hage och utom Skanstull; på Cedersdalsber-
gen etc.

— *scopulorum* Ach. funnen af Torssell på klippor
i yttre skärgården.

Cetraria odontella Ach. flerst. t. ex. på Danviks- och
Nackabergen, på bergåsen söder om Årsta-
viken, på Djurgården. Alltid steril.

— *aculeata* Fr. a. Funnen fruktbarande på Nacka-
bergen.

— *islandica* Ach. a. och ofta fruktbarande.

— *cucullata* Bell. flerst. t. ex. på grusåsarne utom
Skanstull och på Generalsbacken, i skogarne
flerstädes enl. Wikströms Flora, Inledn. p. 171.
Ej funnen med frukt.

— *nivalis* Ach. t. a. på sandåsarne nära staden,
t. ex. på Generalsbacken och utom Skanstull.
Endast funnen steril.

— *glauca* Ach. a. Icke funnen med frukt.

— *sæpincola* Ach. a.

var. *ulophylla* (Ach.) a.

— *juniperina* Ach. a.

— *pinastri* Sommerf. t. a. men steril.

Nephroma arcticum Fr. r. På berget söder om sjön Tre-
kanten.

— *resupinatum* Ach. t. a.

var. *papyraceum* (Hoffm.) t. a.

Peltigera aphthosa Hoffm. a.

— *malacea* Fr. t. a.

— *canina* Hoffm. a.

— *rufescens* Fr. a.

* *polydactyla* (Wulf). Vid Skanstull.

— *polydactyla* Hoffm. t. a.

var. *scutata* (Dicks). På Sundstabergen.

— *horizontalis* Hoffm. flerst. t. ex. i skogen vid lilla
Björknäs på Wärmdön, på Winterviksbergen o. s. v.

— *venosa* Hoffm. r. På Sicklaön flerstädes.

Sticta scrobiculata Ach. r. På bergväggar nära Blom-
mensberg.

— *pulmonacea* Ach. flerst. t. ex. i Carlbergs och Haga

parker, på Djurgården, vid Skrubba, vid l. Björknäs på Wärmdön m. fl. st.

Parmelia tiliacea Ach. r. nedanför Friesens park på Djurgården.

- *saxatilis* Ach. a. men sällan fruktbarande.
 - var. *Omphalodes* (L.) a.
 - var. *panniformis* (Schær.) flerst. t. ex. på berg vid Blommensberg och Skurusundet.†
- *aleurites* Ach. t. a.
- *physodes* Ach. a.
- *olivacea* Ach. a.
 - var. *panniformis* t. a. på klippväggar. Denna form är analog med den lika benämnda formen af *P. saxatilis* *).
- *fahlunensis* Ach. t. a. på de högre bergen och gauska ofta fruktbarande.
- *stygia* Ach. a. på de högre bergen.
 - var. *lanata* (L.) flerst. t. ex. på Winterviksbergen.
- *conspersa* Ach. a.
- *incurva* Ach. t. a. på bergen, men mycket sällsynt med frukt.
- *ambigua* Ach. a.
- *centrifuga* Ach. a.
- *parietina* Ach. a.
 - var. *polycarpa* (Ehrh.) t. a.
 - var. *candelaria* (L.) a.
 - var. *citrina* (Ach.) flerst. t. ex. på Djurgården.
- *ciliaris* Ach. a.
- *stellaris* Fr. a.
 - var. *adscendens* (Fr) a.
- *cæsia* Fr. a.
- *aquila* Ach. flerst. på klippor i skärgården.
- *pulverulenta* Ach. a.
 - var. *venusta* (Ach.) t. a.
 - var. *grisea* (Lam.) t. a.
- *obscura* Ach. a.

†) Hvad som blifvit mig meddeladt under namnet *P. dendritica* utgör icke någon constant form, utan måste hänföras till *P. olivacea*, hvilket tydliga öfvergångar beständigt visa.

var. *virella* (Ach.) Funken af Weber enl. Wikströms Fl. l. c. p. 155.

Parmelia lanuginosa Ach. a.

— *triptophylla* Fr. r. på Danviksbergen. Formen *Collema nigrum*, som sannolikt är en Lecidea, förekommer flerst. på bergen nära Danviken och Marieberg.

— *brunnea* Ach. r. Vid vägen till Ekensberg.

— *ostreata* Fr. t. a. på gamla tallar, men steril; på ek på Djurgården.

— *saxicola* Ach. a.

var. *diffRACTA* (Ach.) flerst. t. ex. på bergen vid Hummersberg, Sundsta och Blommensberg.

— *cartilaginea* Ach. t. a. på bergen och klipporna inom och nära staden.

— *murorum* Ach. t. a. På de gamla murarne vid Skanstull har jag tagit en form, som mycket liknar *P. elegans* Ach.

— *circinata* Ach. Tagen af D:r Stenhammar på Cedersdalsbergen enl. Wikströms Flora l. c. p. 172.

— *cervina* Fr. Leight. var. *sqvamulosa* (Schrad.). En späd form här af förekommer på gamla tegelstenar utom Skanstull.

var. *discreta* (Fr.) a.

var. *sinopica* (Wg.) (*Endocarpon sinopicum* Wg.) förekommer t. a.

— *calcarea* Fr. var. *contorta* (Hoffm.) r. På den kalkbeströdda granitmuren vid Skanstull.

— *cinerea* Fr. a.

var. *chionæa* (Ach.) t. a.

var. *cinereo-rufa* (Wg.) r. På Sundstaberg.

var. *lacustris* (Wither.) flerst. t. ex. vid Nacka, Carlberg.

— *atra* Ach. a.

— *confragosa* Ach. r. På Cedersdalsbergen. (Se Obs. 15 p. 179.)

var. *metabolica* (Ach.) flerst. t. ex. på Djurgården och i Carlbergs park.

— *subfusca* Fr. a.

- Parmelia albella* Fr. a. (likaså formen *angulosa*).
 var. *alabastrina* (Ach.) t. a.
- *tartarea* Ach. t. a.
 - *badia* Fr. a.
 - *sophodes* Fr. t. a. (Se Obs. 13 p. 179.)
 - *ventosa* Fr. a. på de högre bergen.
 - *hæmatomma* Fr. t. a.
 - *varia* Fr. a.
 var. *symmicta* (Ach.) t. a.
 - *polytropa* Fl. Dan. a.
 - *orosthea* Fr. t. a.
 - *sulphurea* Fr. flerst. t. ex. vid Marieberg, på Sundstaberger etc.
 - *glaucoma* Ach. a.
 var. *subcarnea* (Ach.) t. a.
 var. *Swartzii* (Ach.) t. a.
 Den degenererade formen *Isidium corallinum* (Ach.) a.
 - *cenisea* Fr. a.
 - *scruposa* Fr. a. (Se Obs. 6 p. 177.)
 var. *bryophila* (Ach.) t. a.
 - *epanora* Fr. r. Funnen af Prof. Fries på klippor vid Marieberg. (Wms. Fl. l. c. p. 173.)
 - *vitellina* Fr. a.
 - *cerina* Fr. a.
 var. *gilva* (Ach.) t. a.
 var. *pyracea* (Fr.). Växer på aspar nära bergen ofvanför Ingemarshof (Wikströms Fl. l. c. p. 175).
 - *aurantiaca* Fr. t. a.
 - *ferruginea* Fr. flerst. t. ex. på aspar på Winterviks- och Danviksbergen.
 var. *festiva* (Ach.) t. r. På bergen nära Blommensberg och Hummersberg. På Danviksbergen och klipporna mellan Carlberg och Hufvudsta.
- Stereocaulon tomentosum* Fr. flerst. t. ex. på Kungsholmen, vid Carlberg, på sandåsarne utom Norrtull och Skanstull.
- *corallinum* Schreb. a.

Stereocaulon paschale Fr. a.-- *denudatum* Fl. t. a.— *nanum* Ach. t. a. i bergsspringor och på skuggiga bergssidor, isynnerhet i närheten af staden.*Cladonia turgida* Fr. t. a.— *pyxidata* Fr. a.var. *cariosa* (Ach.) flerst. t. ex. vid Carlberg och på sandåsen utom Skanstull. Är troligen en egen art.var. *pocillum* (Ach.) t. a.— *gracilis* Fr. *verticillata* (Ach.) r. På Nackabergen.var. *hybrida* (Ach.) flerst. t. ex. på Djurgården, vid Nacka, o. s. v.var. *elongata* Fr. a.— *degenerans* Fl. t. a.— *fimbriata* Fr. var. *tubæformis* (Hoffm.) t. a.var. *radiata* (Schreb.) a.— *cornuta* Fr. flerst. t. ex. på Nackabergen.— *decorticata* Fl. r. Wärmdön, på bergen nära Skurusundet.— *amaurocraea* Fl. r. Funnen af Hr Th. Fries på berget mellan Carlberg och Eklund (Bot. Notiser 1852 p. 49).— *Botrytes* Hoffm. t. a.— *Cornucopioides* Fr. t. a.— *Flörkeana* Fr. r. På Nackabergen och bergen nära lilla Björknäs på Wärmdön.— *digitata* Fr. flerst. t. ex. vid Nacka.— *macilenta* Hoffm. t. a.— *brachiata* Fr. t. a.— *furcata* Fr. *crispata* (Ach.) flerst. t. ex. på Nackabergen.var. *racemosa* (Wg.) t. a.var. *subulata* (L.) t. a.var. *pungens* (Ach.) t. a.— *squamosa* Hoffm. a.— *rhangiferina* Hoffm. *silvatica* (Fl.) a.var. *alpestris* (L.) a.— *uncialis* Fr. *stellata* (Fl.) a.

Cladonia Papillaria Hoffm. Funnen af Prof. F. Weber enl. Wikströms Fl. Inledn. p. 157.

Bæomyces roseus Pers. Tagen i Stockholmstrakten af Friherre A. F. Wrangel enl. Wikströms Fl. Inledn. p. 158.

Biatora byssoides Fr. t. a.

— *muscorum* Fr. t. a.

— *atrorufa* Fr. r. På Danviksbergen öster om Henriksdal, mycket sparsamt.

— *decolorans* Fr. t. a.

— *flexuosa* Fr. Funnen af D:r Stenhammar enl. Wikströms Fl. Inl. p. 174.

— *luteola* Fr. t. a. Högst ymnig i Carlbergs park.

— *sanguineo-atra* Fr. r. På Danviksbergen.

— *vernalis* Fr. flerstädes t. ex. på bergen vid Blommensberg.

— *anomala* Fr. (Lich. Suec. Exs. Fasc. XII N:o 350, Se Obs. 12 p. 179). Flerst. t. ex. på ekbark vid Blommensberg och lilla Björknäs.

— *lucida* Fr. flerst. t. ex. på Djurgårdsbergen, Nackabergen, bergen vid Skurusund o. s. v.

— *fuscescens* Fr. (Se Obs. 11 p. 179) r. På björk nära Klinten på Wärmdön.

— *rivulosa* Fr. flerst. t. ex. på bergen vid Winterviken, Nacka och Skurusund.

— *uliginosa* Fr. *humosa* (Fr.) t. a.

var. *fuliginea* (Ach.) t. a.

var. *cænosa* (Schær.) r. På sandåsen vid Johannisshof.

— *viridiatra* Stenh. flerst. t. ex. på Djurgårdsbergen och Nackabergen.

Lecidea muscorum Sw. (Se Obs. 2 p. 175 fig. 4) r. på sandåsen utom Skanstull, såväl på mossa, som på murken ved vid en källbäck.

var. *quercicola* (Se Obs. 2 p. 175) r. på ekbark vid Marieberg och nära Klinten på Wärmdön.

— *milliaria* Fr. var. *ligniaria* (Fr.) (Se Obs. 3 p. 176 fig. 5) funnen af Doct. Stenhammar enl. W—ms Flora, l. c. p. 174. Densamma (Lich. Sv. exs. N:o 29), men en form på mossa, förekommer

- sällsynt på Danviksbergen och på berg på Wärmdön, nära Skurusund.
- Lecidea squalida* Ach. (Se Obs. 5 p. 177 fig. 7 a.) r. På Danviksbergen på samma ställe som *Biat. atrorufa*.
- *badia* Fr. (Se Obs. 5 p. 177 fig. 8 a.) t. r. På Djurgårds-, Danviks-, Kungsholms- och Sundsta- bergen, äfvensom på Wärmdön.
- *melanospora* n. sp. (Se Obs. 5 p. 176 fig. 7 b) flerst. t. ex. på Djurgårds-, Mariebergs- och Skanstullsbergen. Densamma är förut tagen vid Marieberg af D:r Græve och mig meddelad under namn af *L. squalida*.
- *citrinella* Ach. flerst. t. ex. på berg vid Hummers- berg, Winterviken, Nacka och på Wärmdön.
- *alboatra* Hoffm. var. *margaritacea* (Somft.) r. på gamla stenmurar vid Skanstull.
var. *corticola* (Ach.) flerst. t. ex. på Djurgården och vid Carlberg.
- *dolosa* Wg. r. nära lilla Björknäs på Wärmdön; äfven funnen af Weber vid Stockholm enl. W:ms Flora l. c. p. 155.
- *turgidula* Fr. t. a.
- *sanguinaria* Ach. flerst. t. ex. på Danviksbergen, vid Nacka och lilla Björknäs på Wärmdön.
- *parasema* Ach. (Lich. Suec. exs. N:o 216 D. Se Obs. 1 p. 175 fig. 3.) a.
- *disciformis* Fr. (Lich. Suec. exs. N:o 215 A. B., 216 C. Se Obs. 1 p. 175 fig. 1) t. a. på slät löfträdsbark.
var. *myriocarpa* (DC.) (*L. chloropolia* Fr. Lich. Suec. Exs. N:o 353. Se Obs. 1 p. 175 fig. 2) allmän på gamla tallar.
var. *terrestris* r. på en grafkulle å cholera kyrko- gården utom Skanstull.
- *enteroleuca* Ach. r. I Carlbergs park; äfven fun- nen af D:r Stenhammar enl. W—ms Fl. l. c. p. 174.
- *spilota* Fr. a.
var. *daphæna* (Somft.) flerst. t. ex. på berg vid Winterviken och på Wärmdön.

Lecidea contigua Fr. a.

- var. *pliatycarpa* (Ach.) t. a.
- var. *flavicunda* (DC.) t. a.
- *polycarpa* Fl. flerstädes t. ex. på Cedersdalsbergen, Sundstaberg, Winterviks- och Nackabergen.
- *confluens* Ach. flerst. t. ex. på berg vid Skanstull och Nacka.
- *lapicida* Fr. r. på Cedersdals- och Nackabergen.
- var. *sillacea* (Ach.) r. på Cedersdals-, Hummersbergs- och Danviksbergen.
- *nitidula* Fr. t. a. Synes vara en *L. parasema* på sten.
- *panæola* Fr. flerst. t. ex. på Djurgårds-, Danviks- och Nackabergen, men endast sedd steril.
- *ambigua* Ach. flerst. t. ex. på berg vid Skanstull, Nacka och på Wärmdön.
- *murina* Flotow (*L. atroalba* Lich. Suec. exs. N:o 406 A.) a.
- *petræa* Flotow (*L. atroalba* Lich. Suec. exs. N:o 406 B.) a.
- *Oederi* Ach. r. vid Nacka Qvarnar och l. Björknäs på Wärmdön.
- *atroalba* Flot. (Lich. Suec. exs. N:o 382) r. På Danviksbergen.
- *fuscocinerea* n. sp. (*L. atroalba* var. Lich. Suec. exs. N:o 406 C. Se Obs. 7 p. 177 fig. 9) flerst. t. ex. på berg vid Skanstull, Nacka och Skurusund.
- *insularis* n. sp. (Se Obs. 6 p. 177 fig. 3 b) flerst. t. ex. på klippor vid Carlberg och Skanstull.
- *caudata* n. sp. (Se Obs. 4 p. 176 fig. 6 a) r. På berg vid Nacka och Sundsta.
- *lugubris* Somf. (Se Obs. 4 p. 176 fig. 6 b) t. r. på berg på Djurgården, vid Nacka och Sundsta samt på Wärmdön.
- *fuscoatra* Ach. a.
- var. *dleusta* (Stenh.) t. a.
- *geographica* Schær. a.
- *glaucomaria* n. sp. (Se Obs. 6 p. 177 fig. 10) flerst. t. ex. på Skanstulls- och Nackabergen, växande parasitiskt på *Parmelia glaucoma*.

- Umbilicaria pustulata* Hoffm. a. men sällsynt med frukt.
- *polyphylla* Hoffm. a.
 - var. *deusta* (L.) a.
 - *hyperborea* Hoffm. flerst. t. ex. på berg vid Winterviken, Nacka, på Wärmdön etc.
 - *erosa* Hoffm. r. på berg vid Nacka och Skurusund.
 - *proboscidea* DC. Funnen på Nackaåsen af D:r Stenhammar enl. Wms. Fl. l. c. p. 174.
 - *vellea* Ach. r. På Cedersdals- och Danviksbergen enl. Wms. Flora inl. p. 175.
 - *hirsuta* Stenh. a.
 - var. »*subtus nigra*» (Lich. Suec. exs. N:o 277) r. På Danviksbergen. Föga olik U. *vellea*.
 - *polyrrhizos* Stenh. t. a.
- Opegrapha varia* Pers. *pulicaris* (Hoffm.) flerst. t. ex. på Djurgården.
- var. *notha* (Ach.) t. a.
 - var. *diaphora* (Ach.) r. På ek på Djurgården.
 - var. *rimalis* (Ach.) flerst. t. ex. vid Nacka och Carlberg.
- *atra* Pers. *vulgata* a.
 - var. *siderella* (Fr.) r. på yngre aspar och björkar nära lilla Björknäs på Wärmdön.
 - var. *radiata* (Pers.) t. a.
 - *scripta* Ach. flerst. t. ex. på hassel på Winterviksbergen.
 - var. *pulverulenta* (Ach.) i Carlbergs park.
- Trachylia tympanella* Fr. r. vid Carlberg och Nacka.
- Calicium lenticulare* Ach. flerst. t. ex. på Djurgården och i Carlbergs park.
- *viride* Pers. r. mellan Carlberg och Ingenting.
 - *trichiale* Ach. t. a.
 - *subtile* Pers. t. a.
 - *hyperellum* Wg. flerst. t. ex. vid Carlberg, Marieberg och Nacka.
 - *trachelinum* Ach. t. a.
 - *melanophæum* Fr. flerst. t. ex. vid Marieberg, Carlberg och Johannishof utom Skanstull.
 - *brunneolum* Fr. r. vid Nacka.

- Calicium chrysocephalum* Turn. et Borr. flerst. t. ex. vid Winterviken, Marieberg, Carlberg och Nacka.
- *phaeocephalum* T. et B. var. *chlorellum* (Wg.) flerst. på ek, t. ex. på Djurgården, Nacka och Wärmdön.
- *roscidum* Fl. flerst. t. ex. vid Nacka och lilla Björknäs på Wärmdön.
- *corynellum* Ach. flerst. t. ex. vid Nacka och på Wärmdön.
- *curtum* T. & B. t. a.
- *byssaceum* Fr. flerst. t. ex. på Wärmdön.
- *turbinatum* Pers. r. på ek vid Rosendal.
- Coniocybe furfuracea* Fr. flerst. t. ex. vid Marieberg och Nacka.
- *pallida* Fr. t. r. på Djurgården, i Carlbergs park och vid lilla Björknäs på Wärmdön.
- Sphaerophoron coralloides* Pers. t. a. Funnen fruktbarande på berg nära Blommensberg.
- *fragile* Pers. a. Funnen fruktbarande vid Nacka och Blommensberg.
- Endocarpon miniatum* Ach. flerst. t. ex. på Djurgården, Kungsholms- och Danviksbergen.
- *pusillum* Hedw. *lachneum* (Ach.) r. på norra sidan af Danviksbergen.
- Pertusaria communis* DC. t. a. men endast steril = *Lichen carpineus* L.
- *Wulfenii* DC. var. *variolosa* (Fr.) r. på ek på Djurgården.
- Verrucaria clopima* Stenh. (*Sagedia* Fr. *Trichothecium* Flot. Se Obs. 8 p. 178 fig. 11) flerst. t. ex. på Kungsholmen, södra bergen, vid Sabbatsberg o. s. v.
- *epigaea* Ach. (non Leight.) r. vid lilla Björknäs på Wärmdön.
- *muralis* Ach. flerst. t. ex. på tegelsten vid Skanstull och Carlberg.
- *margacea* Wg. r. vid Sundsta.
- *hydrela* Ach. r. vid Sundsta.
- *umbrina* Fr. (*V. nigrescens* Stenh. Lich. Suec. exs. N:o 417. Se Obs. 8 p. 178) t. a. Föres äfven af Flotow till det af honom bildade släktet *Trichothecium*, men är troligen en mindre utveck-

lad ehuru ganska constant form af *Verrucaria colpima*.

Verrucaria acrotella Ach. Tagen vid Stockholm af Hr Th. Fries. Denna form är säkerligen icke någon sjelfständig art.

— *gemmata* Ach. et Fr. flerst. t. ex. vid Carlberg, Marieberg och på Djurgården. — *V. ? scoriadea* Fr. (*V. conferta* Hook et Leight.) växer på björk på Danviksbergen, men är, enligt hvad mikroskopet visar, icke någon Laf.

— *epidermidis* Ach. var. *elliptica* (Ach.) t. a. — var. *fallax* (Se Obs. 9 p. 178 fig. 12 b) r. på björk på bergshöjden öster om Nacka.

— *oxyspora* n. sp. (Se Obs. 10 p. 179 fig. 12 a) r. Danviksbergen på björk.

— *biformis* Fr. (non Leight. Se Obs. 9 p. 178). Funnen af Weber i trakten af Carlberg enl. Wms. Fl. l. c. p. 156.

— *punctiformis* Ach. Uppgifves för Stockholm i W:ms. Fl. Inl. p. 175 *).

Cliostomum corrugatum Fr. flerst. t. ex. på Djurgården och i Carlbergs park.

Pyrenothea leucocephala Fr. En sannolikt hithörande form är tagen på gårdesgårdar vid Cedersdal.

— *stictica* Fr. r. på ek i Carlbergs park.

Följande *Collemaceæ* och *Byssaceæ* äro antecknade:

Collema crispum Ach. r. vid Skanstull.

— *limosum* Ach. r. på Djurgården.

— *saturninum* Ach. (*Mallotium* Flot.) r. Winterviksbergen på asp.

— *flaccidum* Ach. flerst. t. ex. på Danviksbergen.

— *furvum* Ach. t. a.

Leptogium lacerum Fr. t. a. men högst sällsynt med frukt.

*) *V. Garovaglii*, Mont. (Endocarpon Schærer) är af D:r Nylander funnen på Upsala slottsbacke; förut är den blott funnen: »ad terram nudam in Longobardia».

var. *tenuissimum* (Dicks.) r. på sandåsen utom Skanstull och med frukt.

Leptogium muscicola Fr. t. a.

Ephebe pubescens Fr. t. a.

Racodium rupestre Pers. flerst. t. ex. på Nacka- och Skurubergen.

Byssus abietina Pers. t. a.

— *Jolithus* L. t. a.

— *rubens* Hoffm. t. a.

Observationes aliquot ad Synopsin Lichenum Holmiensium.

1. *Lecidea parasema* Auctorum duas certe saltem continet species etiam Holmiæ obvias. Altera *L. disciformis* (huc Lich. Suec. exs. 215 A, B et 216 C, Somrf. exs. 48) minus ibi frequens, apotheciis adpressis discoque plano præditis satis differt a vulgatissima *L. parasema* (L. S. 216 D, *L. parasema* var. *convexa* Fr. S. V. Se. pag. 115 pr. p.). At sporæ differentiam exhibent facillimam, nam in illa fuscae sunt et distincte uniseptatae, in hæc hyalinæ nucleis binis globularibus viridibus. Analysis dein microscopica quoque demonstrat, frequentem *Patellariam myriocarpam* DC. (*L. chloropolia* Fr. L. S. 553) varietatem modo sistere minorem *Lecideæ disciformis*; formam ejus terrestrem legi in coemeterio ad Skanstull Holmiæ. Cf. tab. nostr. fig. 1, 2 et 3. *Lecidea nitidula* Fr. vero sit *L. parasema* lapidicola, nam sporæ conveniunt.

2. *Lecidea muscorum* (Fl. D.) Sw. Whlnb. species est manifeste distincta ab alpestri »*L. sabuletorum*» sub quo nomine in Lichenographia Europæa plures latent species, ut occasione proxime data exponere liceat. In viciniis Holmiæ *Lecideam muscorum* ipsam et formam ad corticem quereus obviam (Wärmdö, Marieberg) *quercicolam* dicendum observavi. Eam semel quoque ibi ad truncum putridum (pone Skanstull) inveni, tunc facie externa simillimam *Lecideæ parasemæ* vel *enteroleucæ*, nisi chara-

teres microscopici mox docerent, eam ad *Lecideam muscorum* esse referendam. Sporæ anguilliformes, adultitæ 0,045 millim. longæ et 0,0025 millim. latæ (fig. 4), apud varietatem *quercicolam* omnino similes, tantum paullo breviores.

3. *Lecidea milliaria* Fr. (primitiva, L. S. 29; non L. S. 213, quæ ad *L. sabuletorum alpestrum* pertinere videtur; L. S. 212 varietas sit *L. milliaria*, sporæ enim fere eadem). Hæc Holmiæ ad muscos (Andreæas) ruppi-um parcius adest. Optima ejus nota e sporis sumenda lineari-oblongis elongatis (longit. 0,022 mm., latit. 0,0005 mm.), in adultis quasi pluriseptatis, septis minus distinctis. Forma sporarum hujus speciei analogiam offert cum illa *Biatoræ vernalis* æque ac eadem *Lecideæ muscorum* cum illis *Biatoræ luteolæ*.

4. *Lecidea caudata* n. sp. crusta granuloso-areolata cinereo-fusca (0,5 millim. crassa) apotheciis (diametro 1 millim.) intus paullo cinerascens, disco opaco-atro, margine crasso nitidulo; sporæ 4:næ (vel plures vel pauciores) clavatæ vel oblongo-elongatæ infra caudatæ, virides, contento quasi per septa plus minus distincta pluries divisio longit. 0,045 millim., latit. 0,0065 millim. Holmiæ rar. ad rupes Nackænses. (Upsaliæ ad Örlösan copiose.) Species primo obtutu *Lecideæ lugubri* omnino similis, thallo coccolato-colorato et apotheciis, sed differt crusta latius effusa, magis æqvabili, adpresso et sporis diversissimis, nam apud *Lecideam lugubrem* Smrf.! (L. S. 351!) globulares (diam. 0,0037 millim.) nucleo unico ad maximaam partem repletæ, 6—8:næ foventur in ascis cylindricis. Præterea in *L. lugubri* thallus crassior magis concretus, glebulas diffractas format. Ambæ haud raro mixtim crescunt et plerumque mox dignoscuntur, nonnumquam vero adeo similes evadunt, ut eas nonnisi ope microscopico distinguere valeamus.

5. *Lecidea melanospora* n. sp. thallo crenato-vel granulato-squamuloso, crustam formante crassiusculam (33,5 mm.) rugosam fusco-cineream vel cervinam, apotheciis intus atris (diam. 0,5 mm. plerumque haud excedentæ), sporis ellipticis vel oblongis distincte uniseptatis fusco-brunneis, contento loculorum virescente sæpe ad nucleum

globularem reducto. — Holmiæ hanc speciem pluribus lægi locis ad parietes rupium, ubi *Parmeliam olivaceam*, quæcum intertexta sæpissime obvenit, præcipue amare videtur. Etiam ad Upsaliam adest. Inter *Lecideam squallidam* et *lugubrem* quasi intermedia ex habitu externo adparet (*Parmeliam microphyllam* haud parum crusta referens), sed notis allatis facillime distinguitur. — *Lecideam sequivalidam* Ach. Holmiæ rarissime inveni ad Danviksbergen forma colore thalli magis cinerascete modo differente a speciminibus Helveticis comparatis. Sporæ ejus (fig. 7 a) lineares vel elongato-fusiformes longit. 0,027 mm., latit. 0,004 mm. — In *Lecidea badia* Fr. in viciniis Holmiæ passim, licet parce, obvia (etiam Upsaliæ) sporæ parvæ ovatæ contento viridi granuloso, longit. 0,009 mm., latit. 0,003 mm.

6. *Lecidea insularis* n. sp. crusta fusco-cinerea vel cervina nitidiuscula plicato-verrucosa, areolato-diffracta (crassitiem 1 mm. vix excedente), apotheciis (vix 0,5 mm. latis) intus atris mediocriter marginatis, sporis simplicibus oblongo-ellipticis longit. 0,012 mm., latit. 0,007 mm. Ad saxa regionis Holmiensis hanc ex. gr. ad Skanstull et Carlberg copiose observavi. Est sat similis *L. melanosporæ* et *caudatæ*, tamen characteribus datis absque ulla difficultate dignota. Plerumque insulatim occurrit in crusta *Parmeliæ glaucomæ*, in qua eadem sat frequenter ad Holmiam vidi etiam aliam speciem omnino parasiticam, acrustaceam (*L. glaucomaria* mihi tab. nostr. fig. 10 spor. exhib., 0,023 mm. long. 0,003 mm. latit.). Aliam analogam Norcopiæ cepi in crusta *Parmeliæ vitellinæ* (*L. vitellinaria* mihi, sporæ fere ut in *L. parasema*, minores, nucleo uno vel binis, vel nullo, longit. 0,010—0,012 mm. lat. 0,006 mm.). Recte meo ex sensu Cel. *Tulasne* in recenti sua tractatione quam maxime insigni de morphologia Lichenum has formationes parasiticas ad Lichenes ducit. Lichenes ita parasitice ad alios nasci posse testatur optime *Urceolaria scruposa* sæpissime solis fructibus crescens immersis in foliis thallinis *Cladoniarum* (*pocilli* et aliarum), examine microscopico omne dubium de identitate tollente.

7. *Lecidea fusco-cinerea* n. sp. (*L. atroalba* var. L. S. 406 C) crusta areolato-verrucosa opaca fusco-cinerea

subæqvabili (0,5 mm. crassa), apotheciis in areolis oriundis planiusculis tenuiter marginatis intus atris (0,5 mm. latis), sporis 6—8:nis oblongis vel ellipticis simplicibus (longit. 0,014—0,020 mm., latit. 0,007 mm.) nucleis plerumque binis versus utrumque apicem. — Ad rupes Holmiæ passim. Habitu quodammodo ad præcedentem (*L. insularem*) accedit, magis vero ad formas primarias *L. atroalbæ* Auctt., in vere limitatas, ut monuit Cel. *Flotow*, dissolvendæ species, quarum expositionem ad aliam differemus occasionem. Animadvertatur hic modo, *Lecideam amphibiam* Fr. vix esse nisi varietatem *Lecidæ murinæ* Flot.

8. *Verrucaria clopima* Stenh. L. S. 415 (*Sagedia* Fr., *Trichothecium* Flot.) jungenda certe est, ex examine microscopico, cum *V. umbrina* Fr. (*V. nigrescens* Stenh. Scheid. et L. S. 417, *Trichothecium* Flot.) Acutissimus *Wahlemberg* jam difficultatem animadvertit eas interdum distinguere. Nobis easdem sedulo in natura comparanti visum est, utramque locis sibi aptis satis constantem obvenire, *clöpima* humidiora præferente, alibi vero eas omnino confluere. Sporæ normaliter binæ brunneæ (longit. 0,045—0,050 mm., latit. 0,015—0,020 mm.), oblongæ, indistincte pluriseptatæ e contento primitus grosse granulato perstrata disposito (muriformes Flot., sed expressio minus bona, nam de corpusculis solidis, nec de superficie, agitur). Verisimiliter *V. margacea* Leight. tab. 26. 3 huc pertinet.

9. *Verrucaria epidermidis* var. *fallax* mihi: crusta obsoleta, hypophlæode, peritheciis depresso-conicis superficialibus dimidiatis (basi 0,25 mm. latis), sporis 8:nis (longit. 0,020 mm., latit. 0,007 mm.) oblongis obsolete uniseptatis hyalinis, nucleis in utroque loculo binis, paraphysisibus distinctis bacillaribus longissimis. — Holmiæ ad epidermidem betulæ in Nackabergen legi (eandemque ad Spa Belgiæ ad quercus juniores). Sub *Verr. epidermidis* Auctt. certe comprehenditur et est forma sporis magis evolutis, septo ob nucleos fere resorpto, recedens ab illa Lich. Suec. 244 (Leight. tab. 17 fig. 3 et 4) sporis distincte uniseptatis nucleis destitutis. Forma sporarum *Verrucariæ biformis* E. B. Suppl. Leight. tab. XVI

fig. 2 huic haud parum accedit. Quæ in Suecia pro hæc sumitur est omnino aliã, sporis ut apud *V. carpini* fuscis est triseptatis. Cf. L. S. 309. *V. epidermidis* var. *fallax* nostra externe plane refert *Verrucariam epidermidis* L. S. 244, cui vero sporæ oblongæ distinctissime uniseptatæ est absque nucleis. (Leight. tab. 17 fig. 3 et 4). An diversæ?

10. *Verrucaria oxyspora* n. sp. crusta obsoleta fusciscente, peritheciis depresso-conicis superficialibus dimidiatis (0,15 mm. basi latis), sporis aculeiformibus (longit. 0,052 mm., latit. 0,004 mm.) nucleos sæpissime tres globulares includentibus. — Holmiæ in Danviksbergen ad epidermidem betulæ. Perithecia paullo minora quam præcedentis, paraphyses non distinctæ. Sub *V. epidermidis* L. E. sine dubio etiam hæc subsumitur, sed sporis dissimillimis recedit a typo Illustr. *Friesii* in L. S. 244, sæltē in specimine a me examinato, in quo hæc organa æque formata ac apud *Verrucariam punctiformem* L. S. 242 (longit. 0,021 mm., latit. 0,007 mm.). An diversæ species?

11. *Biatora fuscescens* (Smrf. Lapp. et exs. 44) Fr. Holmiæ a nobis lecta est ad betulas silvæ in Wärmdö. Etiam Salæ. Sporæ elongato-oblongæ (fere ut in *Lecidea milliaria*, fig. nostra 5) granula viridia continentes, longit. 0,025 mm., latit. 0,007, raro septa 1—3 obsoletissima offerentes. *Lecidea turgidula* Fr. eidem prope accedit.

12. *Biatora anomala* L. S. 350! (sub hoc nomine in L. E. etiam formæ *Biatoræ vernalis* describuntur) est *Lecidea* vel *Biatora* apotheciis parvis convexis nigris liberis, sporis oblongo-linearibus dilute viridibus obsoletissime uniseptatis, longit. 0,012 mm., latit. 0,005 mm. Ad Holmiam satis frequens, præsertim ad quercus.

13. *Parmelia confragosa* Ach. (Holmiæ ad Cedersdalsbergen) sporas habet ut in *Physciis* normaliter (quibus quoque evidenter adnumeranda *Parmelia incisa* L. S. XII 340) fusco-brunneas, nigricantes, uniseptatas binucleatas, longit. 0,017 mm., latit. 0,007 mm. Forma *metabolica* Ach. Fr. L. S. 341 frequentius ad Holmiam occurrit. — *Parmelia sophodes* Ach. specie non differt a

P. confragosa, sed se habet ad hanc fere ut *L. myriocarpa* (*chloropolia*) ad *Lecideam disciformem*.

William Nylander.

Explicatio Tabulæ.

1. Sporæ *Lecideæ disciformis* (Fr.) mihi.
2. Sporæ *Lecideæ chloropolia* Fr. L. S. 353.
3. Sporæ *Lecideæ parasemæ* Auctt. pr. p.
4. Sporæ *Lecideæ muscorum* Sw.
5. Sporæ *Lecideæ milliaris* Fr. pr. p.
6. Sporæ a. *Lecideæ caudatæ* mihi; b. *Lecideæ lugubris* Smrf.
7. Sporæ a. *Lecideæ squalidæ* Ach.; b. *Lecideæ melanosporæ* mihi.
8. Sporæ a. *Lecideæ badiæ* Fr.; b. *Lecideæ insularis* mihi.
9. Sporæ *Lecideæ fuscocinereæ* mihi.
10. Sporæ *Lecideæ glaucomarise* mihi.
11. Sporæ *Verrucariæ clopimæ* Stenh.
12. Sporæ a. *Verrucariæ oxysporæ* mihi.
b. *Verrucariæ epidermidis* var. *fallacis* mihi.

2. Nya vextställen för några sällsyntare Svenska och Norrska mossarter, af C. Hartman.

Då Prof. Parlatore under den resa i norra Sverige och Norrige, på hvilken jag förlidet år var honom följaktig, nästan uteslutande riktade uppmärksamheten på de phanerogama vexterna, och följaktligen i sin blifvande Reseskildring kommer att hufvudsakligen afhandla dessa, torde det icke synas olämpligt att jag äfven meddelar något om en del af de mossor, jag under vår hastiga framfärd fick tillfälle att samla. Till en annan gång uppskjutande de öfriga observationer jag vid dem gjort, vill jag här endast uppräknat de nya loca som anmärktes.

Som dessutom min broder, Rob. Hartman, dels vid Gefle och på andra ställen de sednaste åren gjort flera vackra fynd af mossor, dels först nyligen bestämt en och annan artt från sin resa i Jemtland 1850, intagas i följande förteckning äfven dessa tillika med några få af andra vännear meddelade arter. De, som tillhöra min ofvannämnda reesa, äro betecknade med en asterisk (*).

- * *Hypnum silesiacum* Pal. Beauv. — Finnm. Kaagoen, på fjellet Kaagtind vid Maursund.
- * *H. sarmentosum* Wg. Denna hittills såsom teml. sällsynt ansedda art, torde likväl vara en af de i fjelltrakterna vidsträcktast utbredda, då, utom dess förr anmärkta vextställen, den träffades af min broder på flera ställen i Jemtland, och nu af mig i Torneå Lappmark på många ställen längs Könkemälf, särdeles ofvan forssen Perakoski; i bäckarne på fjellet Keitotsorro nära nybygget Najmaka; samt i Finnmarken, ända upp till Hammerfest. Såväl på stenar i nämnde forss af Könkemälf, som i bäckrännilar nedom berget Tyven vid Hammerfest bar den frukt.
- H. purum* L. Gottland, i Hörsnö s:n: O. A. Westöö.
- H. abietinum* L. Eljest så sällsynt med frukt, har denna nu sedan 1849 funnits årligen rikligt fruktbarande vid Upsala, både på Slottsbacken och Godtsundabergen: Rob. H:n.
- * *H. Blandowii* WM. Ymnig på de sumpiga ängarne vid Docksta gästgifvaregård i Wibyggerå s:n af Ångermanland.
- H. alopecurum* L. Är förliden sommar äfven funnen på Gottland af Westöö och Stud. Kinberg.
- H. trifarium* WM. Gefle, Edskön i Svartmaren: Rob. H:n; samt i kärren vid Kubbo.
- * *H. molle* Dicks. Norrska Finnmarken på flera ställen, vackrast på fjellet Klaveringtind vid Lyngseidet, samt vid Hammerfest.
- * *H. arcticum* Somsf. Rikt fruktbarande i en fjellbäck på Qvaloen, nära Hammerfest.
- H. rivulare* Bruch. Förut hos oss endast funnen steril

- i Östergötmland, är nu denna vackra art, äfven med frukt, anträffad i mängd nära Gefle af *Rob. H:n*.
- * *H. reflexum* *Stark*. Finnmarken, vid Hammerfest.
 - H. striatum* *Schreb*. Gottland, på Thorsborg: *Westö et Kinberg*.
 - H. elodes* *Sprue*. Denna först nyligen (se Bot. Not. 1852, pag. 53) i Sverige upptäckta art fanns för liden sommar af *Rob. H:n* äfven på Edskön, nära Gefle. Liknar i hög grad *H. chrysophyll.* och synes skild med föga annat än den utlöpande bladnerven.
 - * *H. commutatum* *H.* Norska Finnmarken, i kärr nära hafsstranden, både vid Lyngen och Hammerfest. Är mig veterligen förut icke anmärkt i Norrige, men torde derstädes icke vara sällsyntare än i Sverige.
 - H. pratense* *Koch*. Roslagen vid Sneslingeberg i Börstils s:n, utmärkt vacker. *Rob. H:n*.
 - H. hamulosum* *Sw. enl. Schimp.* *H. cupressiforme* var. *x hamulosum* *Brid. Bryol. univ. 2, p. 210.* — Jemtland, Snasahögen på klippor vid Handölsforsen. *Rob. H:n* 1850.
- Denna för Skandinaviska Floran nya art, är en bland dem, som fordom förenades med *H. cupressiforme* *L.*, men är ganska väl skiljd såväl från denna, som från de hos oss förekommande, i sednare tider såsom egna arter upptagna former deraf. Af dessa liknar den till vextsätt, förgrening och groflek, samt de glest tegellagda bladen, mest *H. fastigiatum*, men skiljes från denna med de ännu mer (n. i cirkel) krökta, småningom i en lång och smal sågtandad spets afsmalnande bladen, med dels ingen, dels svag enkel nerv vid basen. För öfrigt skiljer den sig från *H. cupressif.* och *protuberans*, med sitt convexa lock med kort vårta, utan spröt, deruti liknande *H. mamillatum*, hvilken likväl i öfrigt med sina tätt tegellagda, till kort spets bugtigt samman-dragna blad m. m. är fullkomligt skiljd.
- * *Léskea nervosa* *Myr*. Finnmarken, vid Lyngseidet.
 - L. subtilis* *H.* Helsingland, Hemstanäs: *Rob. H:n*.
 - * *Neckera oligocarpa* *Bruch*. Skuluberget i Ångermanland; är äfven funnen på Östberget vid Umeå af Apoth. *Sillén*.

- * *Anomodon viticulosus* Hook. Träffades tillsammans med föregående på Skuluberget.
- Leptohyemenium repens* Hn. Är numera äfven funnen med frukt af dess förste upptäckare hos oss, Rob. H:n; och derigenom dess identitet med den rätta sydeuropeiska arten till fullo bekräftad.
- * *Mnium subglobosum* Br. et Sch. Förekommer i Torneå Lappmark på många ställen, äfvensom i Finnmarken, t. ex. vid Lyngseidet och Hammerfest, samt är tro- ligen en temligen allmän art i alla våra fjelltrakter, ehuru hittills öfversedd. Träffas äfven så sydligt, som vid Gefle, der den blifvit funnen på flera stäl- len i Kubbotrakten, af Rob. H:n.
- M. affine* Bland. var. γ *rugicum* Bryol. eur. — *M. ru- gicum* Laur. — Denna förut endast såsom nordtysk anmärkta form, hvilken afviker från den vanliga med tätt tufvad vext, och alla delar, såsom grenar, blad, fruktskaft och fröhus, mera korta och sammanträngda, samt vanl. ensamt fruktskaft, är äfven funnen i Nor- bykärr nära Upsala af Rob. H:n.
- M. undulatum* H. Är förliden sommar funnen temligen rikt fruktbarande vid Gefle af Rob. H:n.
- * *M. hornum* H. Nära gästgifvareg. Meelhuus i Trond- hjems stift.
- M. spinosum* Schwægr. Upptäcktes för första gången inom Sverige 1850 af Rob. H:n, i Jemtlands fjelltrakter, och då ymnigt fruktbarande; är nu äfven funnen med frukt på Kinnekulle af Stud. J. E. Zetterstedt.
- * *Bryum longicollum* Sw. Utmärkt vacker och ymnig i Torneå Lappmark, på klippor vid Muonioelf nära gästg. Kihlangi.
- B. polymorphum* var. *brachycarpum* Bryol. eur. Jemt- land, Snasahögen: Rob. H:n.
- B. erythrocarpon* Schwægr. Helsingland, vid Hemstanäs: Rob. H:n.
- * *B. Ludwigii* Spreng. β *gracile*. Torn. Lappm. på elfsträn- derna vid Ketkesuando.
- B. Wahlenbergii* Sw. Roslagen vid Hargs Bruk.
- B. arcticum* Br. et Sch. Jemtl. Snasahögen vid Hand- ölsforssen: Rob. H:n.

- * *B. cucullatum* Schwægr. Torn. Lappm. på fjellet Keitot-sorro vid nybygget Najmaka.
- B. cyclophyllum* Schwægr. Träffades i år för första gången inom Sverige med frukt, vid Oslättfors bruk nära Gefle, af Rob. H.n.
- * *B. Zierii* Dicks. Finnm., på klipporna närmast bakom Hammerfest.
- B. argenteum* L. var. γ *lanatum* Bryol. eur. — *B. lanatum* Brid. Utmärkt från hufvudformen med tätare tufvade grenar och fullkomligt silfverhvita blad med längre och utsperrad spets, hvarigenom hela mossan får ett ulligt utseende, är (enl. Bryol. europ.) denna form den vanliga i de heta länderna; Schimper har likväl äfven godkänt exemplar deraf, samlade på Upsala Slottsbacke af Rob. H.n.
- * *Amblyodon dealbatus* Pal. Beauv. Finnmarken, på fjellen kring Lyngseidet; blef äfven förliden sommar funnen vid Stensborg nära Gefle.
- * *Splachnum rubrum* L. Westerbotten, i skogen vid Falkberget i Skellefteå.
- * *Dissodon Froelichianus* Grev. Finnm. på fjellet Kaveringtind vid Lyngseidet.
- * *D. splachnoides* Grev. Finnm., med föregående vid Lyngseidet, samt på många ställen omkring Hammerfest.
- Polytrichum formosum* H. Helsingland, vid Hemstanäs: Rob. H.n.
- * *Catharinea hercynica* Ehrh. Finnm., på fjellet Kaagtind vid Maursund.
- Conostomum boreale* Sw. Finnmarken, på alla fjell ända till Hammerfest.
- Orthotrichum urnigerum* Myr. Småland, vid Eds kapell i Calmare län: Cand. E. A. Strömbäck.
- * *O. Drummondii* Hook. Norrige, vid Meelhuus gästgg. i Trondhjems stift.
- O. Ludwigi* Brid. Westmanland, vid Ramshyttan: Apoth. Sillén.
- * *O. phyllanthum* Br. et Sch. Norrige, på strandklipporna af Otteroen i Trondhjems stift. Torde, ehuru förut icke anmärkt i Norrige, der förekomma på flera ställen längs sydvästra och södra kusten.

- * *Zygodon torquatus* Liebm. Norrige, vid Meelhuus gästgg. i Trondhjems stift; samt i Finnmarken, omkring Hammerfest.
 - * *Encalypta streptocarpa* H. Vid Meelhuus gästgifvareg. i Trondhjems stift.
 - * *Æ. longicolla* Br. et Sch. Träffades i Norrige sparsamt på stenar utmed vägen mellan gästgifvaregårdarne Volan och Sognæs.
 - * *Æ. commutata* Hornsch. Norrige, vid gästg. Meelhuus i Trondhjems stift; är äfven funnen i Jemtland, på klipporna vid Handölsforsen af *Rob. H:n*.
 - * *Grimmia maritima* Turn. Kan nu med fullt skäl sägas förekomma längs hela Skandinavians vestkust, då jag äfven fann den på Finnmarkens strandklippor ända upp till Hammerfest.
 - * *Racomitrium aciculare* Brid. Denna art, som i Sverige endast är funnen i de sydliga och mellersta provinserna, icke norr om Helsingland och Dalarne, samt redan i Gestrikland är högst sällsynt med frukt, träffades på Norrska sidan så högt upp som till Hammerfest, äfven fructificerande.
- Tortula rotundifolia* Hn. Såsom förut endast funnen i Borgströms efterlemnade samlingar, med påskrift »Lund, askstammar», har denna utmärkta form icke egt någon fullkomligt bestämd vextort; men har denna sommar blifvit funnen på stammarne af fruktträd i f. d. Tegnérska trädgården i Lund af *Rob. H:n*.
- T. gracilis* Hook. — *Barbula Bryol. europ.* — Denna för Skand. Flora nya art är funnen i mängd på klippor i strömmen vid Qvarnbo nära Upsala af *Rob. H:n*.
- Trichostomum tortile* Schrad. Äfven denna art kan anses såsom ny för åtminstone Svenska Floran, då man förut om dess förekomst hos oss icke egt någon annan uppgift, än den obestämda af Sprengel, att den finnes i Sverige, utan närmare växtställe. För liden sommar träffades den af *Rob. H:n* i sandgröpar vid Stensborg, nära Gefle.
- T. longirostre* Hn. Är funnen på Kinnekulle af Stud. *J. E. Zetterstedt*.
- Dicranum robustum* Blytt. Denna i sitt slägte största

och högst utmärkta art, som hittills inom Europa blifvit funnen endast vid Christiania, och i år först angifven såsom Svensk art (se Bot. Not. 1852, p. 35), har förliden sommar äfven blifvit funnen på Hemlingberget vid Gefle af *Rob. H:n*. Den kan till habitus och en del characterer sägas stå midtemellan *D. undulatum* och *majus*; men är väl skiljd från båda, i storlek och skönhet täflande med, om ej öfverträffande, de flesta Europeiska mossor.

D. palustre Brid. Denna, i år äfven för första gången såsom Svensk upptagna art, har ytterligare blifvit anträffad vid Ströje by nära Upsala af Cand. *E. A. Strömbäck* och *Rob. H:n*, samt af den sednare äfven vid Stenhammar nära Gefle.

D. flagellare H. Är funnen denna sommar inom Gestrikland, nemligen vid Gysinge Bruk af Candidaten *Strömbäck*, samt på många ställen omkring Gefle af *Rob. H:n*.

* *D. falcatum* H. Finnmarken, på Tromsdalstind.

D. Homanni Boeck. Denna Norrska art är äfven funnen inom Sverige af *Rob. H:n*, neml. i socknarne Ljusdahl och Färila i Helsingland. Den synes dock helst böra, i likhet med hvad som skett i Bryol. europ., upptagas endast såsom afart af *D. virens*.

D. strictum Schwægr. Äfven ny för Svenska Floran, är denna art förliden sommar funnen på Gottland, vid Fardume i Rute s:n, enligt ex. af Stud. *Kinberg*.

* *D. squarrosum* Schrad. Förekommer äfven i Finnmarken, t. ex. på fjellen vid Lyngensfjord, samt omkring Hammerfest ytterst ymnig, men alltid steril.

Weissia acuta H. Helsingland, på Kasberget i Mo s:n: *Rob. H:n*.

* *Anoetangium compactum* Schwægr. Norrige, på klippor i skogen vid Meelbuus gästg. i Trondhjems stift.

Phascum *) *crispum* H. Upsala flerest.: *Rob. H:n*. Smål., Odensviholm i Calmare län: *E. A. Strömbäck*.

*) För nästan alla arterna i detta slägte hafva hos oss endast få vextställen hittills varit kända, och dessa små mossor dertföre i allmänhet ansedda såsom mera sällsynta än andra jordmossor. Att sådant likväl icke torde vara förhållandet, utan att deras

- P. alternifolium* Dicks. Upsala, nedom Godtsundabergen: Rob. H:n.
- P. Floerkeanum* WM. Upsala flerestädes: Rob. H:n.
- P. serratum* Schrab. Upsala, vid Norby: C. J. Strömbäck.
- * *Sphagnum cymbifol.* Ehrh. **compactum* Brid. Finnmarken, vid Hammerfest.
- S. molluscum* Bruch. Till denna art hörer (efter bestämningarne i C. Müllers Synops. Muse. Frond.) den i Hartm. Skand. Fl. 5 uppl., under *S. tenellum* upptagna form från Oslättfors bruk i Gestrikland. På detta ställe träffades den förliden sommar ymnigt, äfven rikt fructificerande.
- S. subsecundum* N. v. Es. — *S. acutifol.* β *subsecund.* H:n Fl. — Denna högst utmärkta form, eller snarare art, är nu äfven funnen i Sverige, nemligen i Helsingland, vid Hemstanäs och i Ljusdahls socken, af Rob. H:n.
- S. subsecundum* β *contortum* C. Müll. — *S. acutifol.* γ *contort.* H:n Fl. — Äfven denna är ny för Svenska Floran, funnen detta år på Hemlingbyskogen vid Gefle, af Rob. H:n.
- * *Alicularia scalaris* Corda. Denna hos oss eljest mera sydliga art träffades i Norrige så nordligt som vid Hammerfest.
- * *A. compressa* N. v. Es. Äfven vid Hammerfest.
- Jungermannia obtusifolia* Hook. Skåne, vid Skärali; E. A. Strömbäck.
- J. Taylora* Hook. Gestrikland, vid Oslättfors bruk: C. J. Strömbäck.

sällsynthet hufvudsakligen beror af deras litenhet, derpå lemnar ofvanstående förteckning ett nytt bevis, då nu i den kunna för Upsalatrakten, d. v. s. för den i vårt land längst och mest undersökta, af ett så föga artrikt slägte tilläggas på en gång 4, för densamma nya arter; hvartill kommer att äfven af de för Upsalafloren förut bekanta 4 arterna, en, neml. *patens*, först för få år sedan der upptäcktes, så att inom de sista åren denna trakts arter af detta slägte blifvit ökade från 3 till 8. Ett dylikt förhållande har äfven egt rum med Gefletrakten, hvarest ända till år 1844 endast 2 arter, *nitidum* och *cuspidatum*, voro funna, men sedan dess 3 andra (*subulatum*, *patens* och *serratum*) ytterligare tillkommit, hvarigenom antalet derstädes på de sista 8 åren ökats från 2 till 5.

- * *J. cordifolia* Hook. Finnmarken, både på fjellet Kaagtind vid Maursund, och vid Hammerfest.
- * *J. albescens* Hook. Är säkerligen en på de högre fjellen vida mer, än hvad man hittills antagit, allmän art, såsom anträffad, utom sina förra vextställen, af min broder flerstädes äfven i Jemtlands fjelltrakter, samt af mig i Torneå Lappmark på flera ställen, t. ex. i Karesuando, och på fjellen vid nybygget Najmaka; äfvensom i Finnmarken, på fjellen kring Hammerfest.
- * *J. Flörkü* WM. Finnmarken, på berget Tyven vid Hammerfest.
- * *J. laxifolia* Hook. På samma ställe som föregående.
- * *Harpanthus Flotowianus* N. v. Es. Torneå Lappmark, i kärren vid Najmaka, samt i Finnmarken vid Hammerfest.
- * *Sauteria alpina* N. v. Es. På de högre delarne af fjellet Tromsdalstind i Finnmarken.
- * *Reboulia hemisphærica* Raddi. Träffades äfven på Tromsdalstind, men i björkregionen.

Litteratur-Öfversigt.

1. *Bidrag till kännedomen om Kalmar läns vegetation af Carl Agardh Westerlund.* Kalmar, Ströhm et Bröder Westin, 1852. 8:o pp. 64.

Med denna titel har utkommit en Växtförteckning för Kalmartrakten. Den börjar med en inledning, upptagande »Kalmarfloras historia» och traktens naturbeskaffenhet. Derester följer växtförteckningen, hvaruti uppräknas 353 Fanerogamer och Filices, med uppgift för hvarje art huruvida den är mera eller mindre allmän eller sällsynt. För de sällsyntare bifogas uppgift på växtställen. Växtförteckningen är uppställd i enlighet med femte upplagan af Hartmans Flora, och har mycken likhet i anordningen med de förut utgifna förteckningarne öfver »Fanerogamer och Ormbunkar» i Stockholmstrakten, Södermanland, på Kinnekulle och Omberg. Slutligen träffar

man i den lilla skriften några »Utflykter», egentligen innehållande tillägg till inledningen, samt uppgift på några växter, som förekomma något längre från Kalmar. — Afhandlingen bör vara välkommen för dem som botanisera i Småland och utgör äfven ett godt bidrag till kännedomen om växternas utbredning inom fäderneslandet. Så många skrif- och tryckfel, serdeles på växtnamnen, som den hyser, äro dock icke fullt ursäktliga.

2. Svensk Skol-Botanic, innefattande tvåhundra-femtio typiska afbildningar af Svenska växter, att begagnas vid elementar-undervisningen i den inhemska Florans Organografi och Systemlära, utgifven af N. J. Andersson, Ph. M., Lärare vid Nya Elementarskolan i Stockholm, och K. Fr. Thedenius, Apothekare, Lärare i Naturalhistorien vid Stockholms Gymnasium. Stockholm, Z. Hæggström, 1851—52.

Under denna titel hafva utkommit fyra häften af ett planchverk, som i sin helhet är ämnadt att begagnas af nybörjare i botaniken för att inhemta kännedom om fosterlandets allmänna växter. Arbetet, som författas af denna tidskrifts utgifvare, är indeladt i trenne kurser, hvaraf den första, som redan är utkommen, innefattar 60 växtarter, uppställda i systematisk ordning (efter sexualsystemet), samt så valda, att växter af hvarje klass upptagas i denna kurs. Det samma är äfven iakttaget i de andra kurserna. Vid begagnandet af boken är meningen, att en kurs i sender skall studeras, hvarigenom nybörjaren, redan då han hunnit lära sig känna dessa 60 växter, har blifvit bekant med växter ur alla klasser, samt af de artrikaste och allmännaste familjerna. Genom tillkomsten af de andra kursernas växter (100 i andra kursen och 90 i den tredje) har man trott att läsarens växtkännedom skall på ett lämpligt sätt förökas.

För att af boken göra ett helt och slutligen kunna betrakta alla växterna i system, äro de numrerade i en enda följd, i hvilken ordning plancherna äfven böra inbindas sedan hela arbetet är utkommet. Dock har Förläggaren bifogat titelblad för hvarje kurs i händelse någon skulle heldre önska att inbinda hvarje kurs serskildt.

Rörande den för hvarje art lemnade beskrifningen, torde böra nämnas, att den är så fullständig som rummet medgifvit. Växtens rot, stam, blad, blomställning, blomma, foder, krona, ståndare, pistill och frukt äro serskildt tagna i betraktande. Derigenom bör nybörjaren kunna praktiskt inlära det viktigaste af botaniska terminologien, utan att behöfva läsa terminologi ensamt innan han ännu känner några växter, och således den olägenheten undvikas, att terminologien skall afskräcka någon från inhemtande af växtkunskap.

Emedan Förläggaren har planchererna färdiga till hela arbetet kommer utgifningen att påskyndas så mycket som möjligt.

Strödda underrättelser.

Mikroskopiska kännetecken för Baströr (basceller) af Lin och Hampa, m. m.

En sammanställning af de mikroskopiska kännetecknen för de viktiga till väfnader och andra saker nyttjade baströren skall möjligen vara välkommen för många, då mikroskopet alltid skall i viktiga fall lemna det säkraste kännetecknet.

Baströren af *lin* och *hampa* synas under mikroskopet *trinda*, deras membran är mycket tjock och, under vatten sedda, synas de icke vara vridna omkring sig sjelfva. De uti membranen förekommande porer hafva stundom felaktigt ansetts vara leder på röret. Baströren i hampa äro mindre böjliga än de uti lin; cellens naturliga ändar äro ofta mera gaffellikt delade. — Jod och svafvelsyra gifva, såsom bekant, en blå färg åt cellämnet. Lintråden förhåller sig, vid sådan behandling, annorlunda än hamptråden: den förra visar ett vackert mörkblått färgadt spiralband eller ringar; de lager, hvaraf den sednares cellvägg är bildad, uppsvälla deremot, utan spiral- eller ring-teckning, de innersta lagerna synas vågrätt strimmiga.

Bomull och baströr af *Nässla*, äro, sedda under vatten, platt-tryckta och vridna omkring sig sjelfva; deras membran är mindre tjock än linets och hampans. Bom-

ullscellerna äro efter sin hela längd af samma bredd, då deremot Nässlans bastceller visa omvexlande utvidgningar och sammansnörpningar. Behandlad med jod och svafvelsyra förhåller sig bomullen likasom lintråden; den visar spiraler eller ringar, under det nässeltråden i det yttersta lagret utvecklar ett bredt vridet spiralband, men i de innersta lagren mycket fina, tätt på hvarandra följande spiraler.

Bastcellerna af *Nyzeländska linet* (*Phormium tenax*) likna, sedda under vatten, linets celler, men igenkännas dock genast på sin styfhet. Dess cellmembran är vedartad, hvarföre den *icke* blir blå af jod och svafvelsyra. Genom kokning med kaustik kalilut aflägsnar man vedämnet, och det förut styfva baströret blir böjligt. Med jod och svafvelsyra behandlad förhåller den sig nu alldeles som bomull, utan användning af kalilut; dock verkar svafvelsyran något häftigare och tråden blir snart förstörd. Närvaron af vedämne uti nyzeländska linet förorsakar sannolikt dess stora styrka och dess värde för beredning af skeppståg.

Vill man undersöka af hvilket slag bastceller en väfnad består, så upprispar man ett litet prof af densamma och uttager trådar såväl af ränningen som inslaget. Sedan trådarna blifvit sönderdelade utbredas de på en glasskifva, hvarpå finnes en droppe vatten, och betäckas med ett tunnt täckglas, samt föras under mikroskopet. Tvåhundra gångers förstoring är tillräcklig. Man igenkänner på detta sätt, vid trådarnas noggranna betraktande, hvilket slag af bastceller man har under ögonen, under det färgproftet, om tråden sjelf är af blandad natur, t. ex. af lin och bomull, svårligen kan afgöra detsamma.

Förmodad värme-utveckling hos Soldanella alpina.

Uti Åkerbruks-sällskapets i Lyon Annaler anför Dr: *Lortet*, att *Soldanella alpina*, då den blommar under snön, bildar rundt omkring sig en liten håla i drifvan. Detta synes antyda, att denna växt, likasom *Arum m. fl.*, under blomningstiden utvecklar värme.

Utnämning.

Till Lärare i Naturalhistorien vid Elementarläroverket i Gefle har Herr Magister *Carl Hartman* blifvit utnämnd.

Beriktigande.

Uti N:o 6 af denna Tidskrift har uppgifvits, att jag »ombesörjt korrekturläsningen» på Mag. Anderssons öfversättning af D:r Ungers »Grundzüge der Anatomie und Physiologie der Pflanzen» och utarbetat Anmärkningarna och Tilläggen. — Af flera anledningar finner jag mig skyldig att med några rader beriktiga och närmare bestämma denna uppgift.

När jag emottog öfversättarens manuscript, som sträckte sig till och med sidan 107 (i Svenska öfversättningen), voro redan de 4 första arken af boken tryckta. Min åtgärd i och för den Unger'ska bokens iklädande af Svensk drägt inskränker sig sålunda till: revision af det återstående manuscriptet och dettas afslutande, korrekturläsning af bokens sednare hälft, utgallrande af de viktigaste skrif- och tryckfelen, öfversättande och sammanförande af förklaringen öfver figurerna och innehållsförteckningen, utarbetande af »Anmärkingar och Tillägg» samt skrifvande af företalet. Jag har sålunda *icke* läst korrektur på de första arken.

Stockholm den 6 Oktober 1852.

Oskar Sandahl.

På NYA BOTANISKA NOTISER, som nästa år utgifvas med ett ark i månaden jemte behöfliga plancher, emottager Apothekaren K. Fr. Thedenius i Stockholm prenumeration med 2 R:dr B:ko för hela årgången. Han ombesörjer numrornas ordentliga utdelning med posten eller kringsändande till de prenumeranter, som bo i hufvudstaden, då så önskas och fullständig adress uppgifves. — Genom bokhandeln kan tidskriften äfven erhållas. — Insända afhandlingar och meddelanden emottagas med tacksamhet.
